

Plan B - eli varautumisella vastaaminen häiriötilanteisiin...

Kuinka toimimme alueellisesti?

Osaammeko varautua?

Ennakointifoorumi 11.6.2025

Varautuminen – mitä, miksi, ketkä ja mihin...

Mitä:

”**Varautuminen** on toimintaa, jolla varmistetaan tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen ja mahdollisesti tarvittavat tavanomaisesta poikkeavat toimenpiteet häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Varautumistoimenpiteitä ovat muun muassa valmiussuunnittelu, jatkuvuudenhallinta, etukäteisvalmistelut, koulutus sekä valmiusharjoitukset.”

- Kokonaisturvallisuuden sanasto (TSK 50, 2017).

”**Varautuminen** tarkoittaa ennakkoon valmistautumista erilaisiin häiriöihin ja kriiseihin sekä poikkeusoloihin.

Jos jotakin poikkeuksellista tapahtuu, jokaisen oma varautuminen ja toiminta vaikuttavat siihen, miten hyvin pärjäämme. Varautumista vaativia tilanteita ovat esimerkiksi;

- pitkät sähkö- ja vesikatkot
 - pitkät häiriöt internetin tai pankkipalveluiden toiminnassa
 - luonnonilmiöt, kuten myrsky tai maastopalo
 - pitkäkestoisemmat kriisit, kuten pandemia tai sotilaallinen konflikti.”
- [Suomi.fi/oppaat/varautuminen](https://suomi.fi/oppaat/varautuminen)

Varautuminen – mitä, miksi, ketkä ja mihin...

Miksi:

Kyse on yksinkertaisesti yhteiskunnan toiminnan jatkuvuuden turvaamisesta, tuotannon, palvelujen ja logistiikan jatkumisesta, kotitalouksien toimeentulosta ja selviytymisestä, omaisuuden ja ympäristön suojaamisesta, vaaratilanteiden syntymisen ennaltaehkäisemisestä...

-> Oy Suomi Ab:n tulee pyöriä – yhteiskunta ei voi pysähtyä...

Lait velvoittavat;

- Valtiuslaki, Pelastuslaki, Kuntalaki ja lukuisa määrä erityislainsäädäntöä (esim. vesihuoltolaki, ympäristönsuojelulaki, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen...

Liiketalouden lainalaisuudet edellyttävät...

Ihmisten kyky ja halu selvitä vaikeista tilanteista ja elää...

Meillä suomalaisilla maantiede ja historia velvoittavat; sisu ja "talvisodan henki"...

Varautuminen – mitä, miksi, ketkä ja mihin...

Ketkä:

Valtion viranomaiset ja liikelaitokset, hyvinvointialueet, kunnat yms...

Teollisuus, liike-elämä, yritykset, ylimalkaan kaikki työpaikat...

Kotitaloudet, kansalaiset...

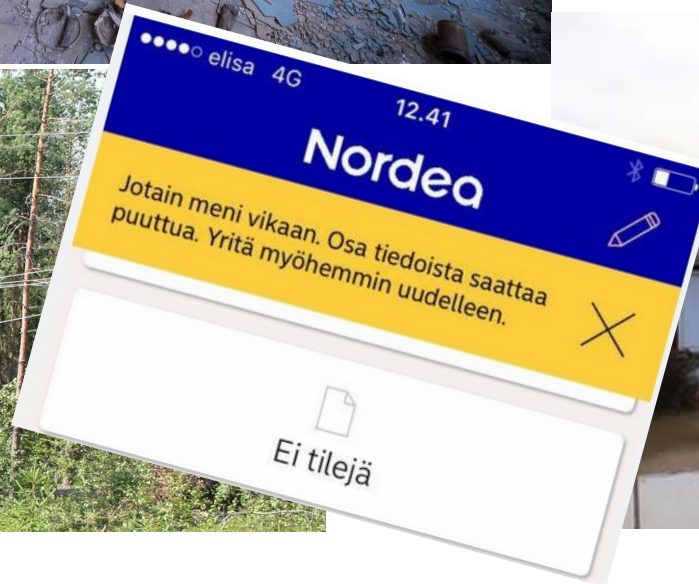
→ Aivan kaikkien tulee varautua, jotta kokonaisuus toimii...

Kotitalouksien ja työpaikkojen 72h omavaraisuus antaa viranomaisille sekä myös 3.sektorille aikaa nostaa omat tukijärjestelmänsä ylös.

Ei ole sellaista viranomaistahoa, jonka tehtäviin/resursseihin kuuluisi ”nopeasti” tuottaa peruselämisen tarpeita kotitalouksille, kunnille tai yrityksille – kaikkien on varauduttava itse!

- Hädänalaiset ja vakavasti apua tarvitsevat ihmiset ovat tietysti eri asia...

Mihin varauduttava...

Kansallinen ja alueelliset riskiarviot 2023

Varsinais-Suomen alueellinen riskiarvio

- **Sään ääri-ilmiö**
 - Tulva ja talvimyrsky
- **Suuronnettomuudet**
 - Merellinen suuronnettomuus
 - Vakava lento-onnettomuus
 - Vakava raideliikenneonnettomuus
 - CBRNE-onnettomuus
- **Infrastruktuurin häiriöt**
 - Vedenjakelun häiriö ml. jätehuolto
 - Logistiikan häiriö (tuotanto ja jakelu)
 - Sähkönjakelun ja energiatuotannon laaja häiriö/huoltovarmuus
 - Vakava onnettomuus alueellisesti merkittävässä kohteessa
 - Tietoliikenteen ja viestintäteknologian häiriö
- **Muu yhteiskuntajärjestystä vaarantava toiminta**
 - Isojen väkijoukkojen väkivaltainen liikehdintä
 - Vakava henkilökoukoon kohdistuva väkivaltainen teko
 - Laajamittainen maahantulo
 - Sotilaallisen voiman käyttö
 - Informaatiovaikuttaminen
- **Terveysturvallisuuden häiriöt**
 - Laajamittainen epidemia
- **Muut skenaariot**
 - Yhtäaikaisten viranomaisresursseja vaativa tilanne
 - Ympäristöonnettomuus maa- tai merialueella

<https://intermin.fi/pelastustoimi/varautuminen/kansallinen-riskiarvio>

<https://sisainturvallisuus.fi/alueelliset-riskiarviot>

Riskiarviot varautumisen perustana

Myös kotitalouksien tehtävä oma "riskiarvio" ja suunniteltava häiriötilanteista selviytyminen.

Toimintaympäristöanalyysi -> uhkien tunnistaminen -> riskien arviointi -> varautuminen

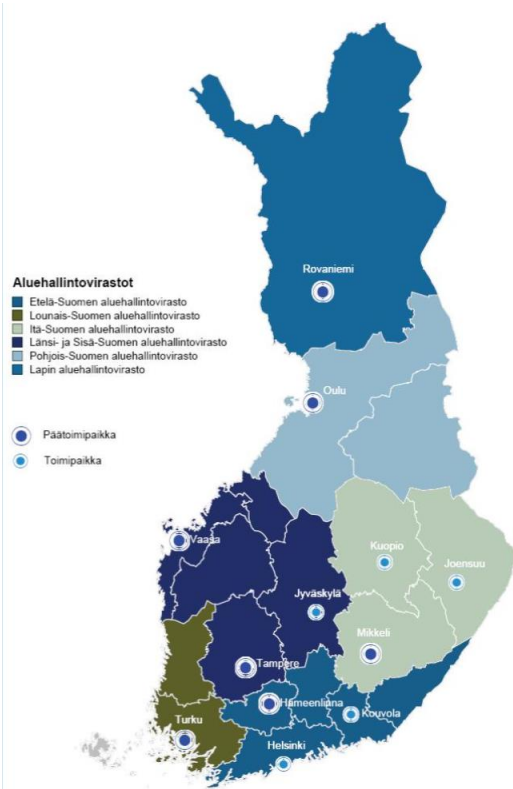
-> harjoittelu

Avi:n varautumisen tehtävät - alueellinen varautuminen...

Varautumisen yhteensovittaminen alueella ja siihen liittyvän yhteistoiminnan järjestäminen.

- valmiussuunnittelun yhteensovittaminen,
- alueellisten maanpuolustuskurssien järjestäminen,
- kuntien valmiussuunnittelun tukeminen,
- valmiusharjoitusten järjestäminen;
- viranomaisten johtaessa turvallisuuteen liittyviä tilanteita alueella tukea toimivaltaisista viranomaisista ja tarvittaessa sovittaa yhteen toimintaa niiden kesken.

Laki aluehallintovirastoista 20.11.2009 / 896;
4§; Aluehallintovirastojen toimiala ja tehtävät

Lounais-Suomen alueellinen valmiustoimikunta

- Aluehallintovirasto (pj, siht, PEVA ja POL vastuualueet)
- ELY-keskukset, Varsinais-Suomi ja Satakunta
- Länsi-Suomen SOTE valmiuskeskus
- VARHA ja SAT HVA (konserni, SoTe, PELA)
- Huoltovarmuuskeskus
- Lounais-Suomen elinkeinoelämän varautumisryhmä (ELVAR)
- Lounais-Suomen poliisilaitos
- Keskusrikospoliisi
- Suojelupoliisi
- Porin prikaati (AKOM, aluetoimisto)
- Länsi-Suomen merivartiosto
- Turun ja Porin hätäkeskukset
- Maahanmuuttovirasto
- Turun hovioikeus
- Turun hallinto-oikeus
- Varsinais-Suomen käräjäoikeus
- Turun ja Porin kaupungit
- SPR, Varsinais-Suomi ja Satakunta
- Turun arkkihiippakunnan tuomiokapituli
- Varsinais-Suomen liitto
- Satakuntaliitto

Valmiustoimikunnan vuosiraportista ote...

Valmiustoimikunnassa on käsitelty osallistuvien organisaatioiden varautumisen ja valmiussuunnitelmien tilannetta sekä yhdessä määritetty alueen varautumistoimien kehittämislinjaukset tuleville vuosille.

Lisäksi on käsitelty ajankohtaisina aiheina mm;

- kansallista ja alueellisia riskiarvioita,
- alueellista tilannekuvaa,
- Venäjän hyökkäyssodan vaikutuksia Ukrainan siviiliyhteiskuntaan,
- huoltovarmuutta,
- maahanmuuttotilannetta,
- alueen kunnissa tapahtuneita häiriötilanteita ja niistä toipumista,
- toteutuneita alueellisia valmiusharjoituksia sekä niistä saatuja oppeja,
- NATO-jäsenyyden arvioituja vaikutuksia siviiliyhteiskunnan varautumiseen sekä
- pelastustoimen palvelutasopäätöksiä vuosille 2024-2025.

Varsinais-Suomen turvallisuusfoorumi

Hyvinvointialueen on huolehdittava alueen toiminnan mahdollisimman häiriötön jatkuminen normaaliolojen häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa (HVA Laki 611/2021). HVA varautumiseen kuuluu alueellisen tason kokonaisturvallisuuden yhteistyömallien rakentaminen häiriötilanteiden ja poikkeusolojen varalle.

Turvallisuusfoorumin tavoitteena on edistää maakunnan asukkaiden turvallisuutta ja hyvinvointia sekä vahvistaa alueen valmiutta, varautumista ja riskin sietokykyä erilaisia häiriötilanteita ja poikkeusoloja varten sekä ylläpitää monialaista yhteistyötä kuntien, viranomaisten, muiden julkisten toimijoiden, yritysten sekä 3.sektorin välillä.

Alueellisen varautumisen perusteita...

Alue maakunta – yhteistyöalue (SOTEPE)

- Rakenteiden, toimijoiden tunteminen...

Yhteinen näkemys uhkista ja niistä aiheutuvista riskeistä

Yhteinen ymmärrys varautumisvalmiudesta sekä sen kehittämisen tarpeista ja tavoitteista

Yhdessä valmistautuminen ja harjoittelu

Yhteinen tilanneymmärrys

Koordinoitu ja yhteensovitettu kriisiviestintä

Osaammeko varautua? -> Kyllä...

Yleisesti tunnistettu tarve varautua turvallisuusympäristön muutosten, ilmastomuutosten, talouden epävarmuuden tms. johdosta. Varautumisen kulttuuri on sisäänrakennettua...

Maakunnallisten turvallisuusrakenteiden perustaminen ja toiminnan käynnistyminen.

Ohjeiden, oppaiden yms. perusteiden päivityksiä ja julkaisuja (Väestön siirtäminen poikkeusoloissa, suomi.fi/varautuminen sivustot, Yhteiskunnan turvallisuusstrategia, Kansallinen ja alueelliset riskiarviot, Väestönsuojelun kehityshanke...)

Kiinnostus ja osallistuminen vapaaehtoiseen Varautumis- ja turvallisuuskoulutukseen (MPK).

Halu osallistua alueellisiin valmiusharjoituksiin, paikallispuolustusharjoituksiin, kyber- ja digitaalisen turvallisuuden harjoituksiin jne.

Suomalainen viranomaisyhteistyö on jokapäiväistä ja toimivaa (toiminta, resurssien käyttö).

Osaammeko varautua? -> Parannettavaa...

Ohjeita ja perusteita on, mutta niitä ei hyödynnetä...

Tiedetään mitä tulisi tehdä, mutta siitä huolimatta ei "herätä"...

Varautuminen nähdään erillisenä lisätyönä, eikä osana normaalia toimintaa...

Laaditaan suunnitelmat, mutta niitä ei kouluteta henkilöstölle...

Suunnitelmia ja riskiarvioita ei ylläpidetä / arvioida jatkuvasti, vaan vasta seuraavan "suunnittelukierroksen" käynnistyessä...

Ei harjoitella itse, vaan odotetaan osallistumista muiden harjoituksiin...

Varautuminen maksaa (mutta aiheutuneiden vahinkojen korjaaminen ei...)

Kiitos tilaisuuden järjestämisestä – varautumisvalmiutta vietiin tänäänkin eteenpäin!

Aluehallintovirasto